Az elkövetővel szemben támasztott kártérítési igény

Franciaország

Hogyan követelhetek kártérítést vagy egyéb jogorvoslatot/jóvátételt az elkövetőtől bírósági eljárás (büntetőeljárás) keretében, és kinek kell címeznem a követelésemet?

Amennyiben bűncselekmény által okozott kár károsultja, az ügyet bíróság elé terjesztheti, annak érekében, hogy az elkövetőt kötelezzék az Önnek okozott kár megtérítésére. Ily módon Ön kártérítésben részesül. Igényét polgári eljárásban vagy büntetőeljárásban is előterjesztheti.

Polgári eljárás

Az ügyet attól függetlenül polgári bíróság elé terjesztheti, hogy a kárért felelős személy bűncselekményt követett-e el, vagy nem.

Az igény típusa és összege határozza meg a hatáskörrel rendelkező bíróságot.

- 10 000 EUR alatt követelés esetén a kerületi bíróság (*tribunal d'instance*) rendelkezik hatáskörrel.
- 10 000 EUR feletti követelés esetén a regionális bíróság (*tribunal de grande instance*) rendelkezik hatáskörrel (Lista).

Büntetőeljárás

Amennyiben a kárért felelős személy bűncselekményt követett el, akkor a büntetőeljárásban követelhet kártérítést. Kérheti a nyomozóhatóságtól, az ügyésztől (*procureur de la République*), a vizsgálóbírótól (*juge d'instruction*), illetve a bíróságtól, hogy ismerjék el a büntetőeljárásban magánfélnek (*partie civile*).

Ennek feltétele, hogy személyében az elbírálandó bűncselekmény által közvetlenül okozott kárt szenvedett el.

Kiskorú nem kérheti, hogy saját jogán ismerjék el magánfélnek a büntetőeljárásban; szüleiknek kell nevükben eljárniuk.

Amennyiben a kártérítés összegét a polgári bíróság vagy a büntetőbíróság megállapította, az áldozatnak követelése keletkezik az elítélttel szemben, aki adóssá válik. A követelés olyan jog, amelyet az áldozat érvényesíthet.

Az összegek behajtását érintő nehézség esetén a következő lehetőségek állnak rendelkezésre:

a bíróságtól fizetési meghagyás kibocsátását lehet kérni;

végrehajtót lehet igénybe venni, aki lefoglalást eszközölhet.

A Terrorcselekmények és Egyéb Bűncselekmények Áldozatai Garanciaalapjának (*Fonds de garantie des victimes d'actes de terrorisme et d'autres infractions* — FGTI) bűncselekmény áldozatait a behajtásban segítő szolgálata (*Service d'aide au recouvrement des victimes d'infractions* — SARVI) csak a büntetőeljárás lezárását követően tud segítséget nyújtani az Ön számára a bíróság által megítélt kártérítés behajtásában.

A szolgálat olyan áldozatokkal foglalkozik, akik kisebb személyi sérüléseket, illetve egyes olyan típusú vagyoni károkat szenvedtek el, amelyeket a bűncselekmény-jóvátételi bizottságok (*Commissions d'indemnisation des victimes d'infractions* — CIVI-k) nem tudnak kompenzálni.

A büntetőeljárás mely szakaszában kell előterjesztenem a kérelmet?

Igényét benyújthatja az ügyész által irányított előzetes vizsgálat, illetve a vizsgálóbíró által irányított vizsgálat szakaszában is.

Az igényt a bírósági tárgyalás előtt kell benyújtani írásban (a levélnek 24 órával a tárgyalás előtt meg kell érkeznie).

Az igényt közvetlenül a tárgyaláson, a bírósági eljárás során is előterjesztheti. Ilyen esetben igényét írásban vagy szóban ismertetheti. Ezt azt megelőzően kell megtennie, hogy az ügyész a bírósághoz fordul az ügyész álláspontjának ismertetése és az ítélettel kapcsolatos indítvány megtétele érdekében.

Mire irányulhat a kérelmem, és hogyan kell azt előterjesztenem (fel kell-e tüntetnem a kár összértékét, és/vagy tételesen fel kell-e sorolnom a veszteségeket, az elmaradt hasznot és kamatokat)?

Kérelmének az Ön által elszenvedett valamennyi kár megtérítésére kell irányulnia. Három típusú kár téríthető meg:

a személyi sérülés, azaz a személy egészségének, illetve fizikai vagy mentális integritásának károsodása;

a nem vagyoni kár, vagyis az érzelmi jólétet, a becsületet vagy jó hírnevet ért sérelem;

a vagyoni kár, ami a személy vagyonát és pénzügyi érdekeit ért kár.

Kárát egy konkrét eseménynek kell okoznia (baleset, szállítási hiba stb.):

ezért azon személynek kell felelősnek lennie, akitől kártérítést követel, a kárnak pedig ténylegesnek (a felróható magatartás vitathatatlan kárt okozott Önnek), közvetlennek (a kár Önt személyében érinti) és konkrétnak kell lennie.

Pontosan meg kell határoznia a kárt és bizonyítékokat kell szolgáltatnia arra (számlák, baleseti fényképek stb.). Kérelmében meg kell jelölnie egy számszerű összeget, mivel nincs minimális vagy maximális érték. A bíróság nem kötelezheti az Ön által követeltnél magasabb összeg megfizetésére az alperest.

Kérelmét írásban kell benyújtania, különös formaságok nélkül, illetve azt szóban is ismertetheti a bíróság előtt.

Létezik-e speciális formanyomtatvány az ilyen kérelmekhez?

Nem.

Milyen bizonyítékokkal kell alátámasztanom a követelésemet?

A kárát és azon személy felelősségét alátámasztó minden információt (fényképek, számlák, tanúvallomások stb.) be kell nyújtania, akitől kártérítést követel.

Kell-e bírósági illetéket fizetnem, vagy kapcsolódnak-e egyéb költségek a kérelmemhez?

Főszabály szerint nincsenek különös költségek.

Ha azonban az ügyész nem indít nyomozást, noha az áldozat úgy véli, hogy bűncselekmény történt és kártérítést kíván kapni, az áldozat bizonyos feltételek mellett közvetlenül a vizsgálóbíróhoz fordulhat bűnügyi panasszal,egyben kérve, hogy a büntetőeljárásban ismerjék el magánfélként. Ez megindítja a büntetőeljárást, illetve a polgári eljárást, amely lehetővé teszi, hogy kártérítést követeljenek az elkövetőtől.

A vizsgálóbíró ilyenkor felhívhatja a panaszost, hogy helyezzen letétbe egy pénzösszeget, amelynek mértékét a bíró a panaszos jövedelme alapján állapítja meg. A letétbe helyezett össze megnevezése *consignation*. Ezt a bíró által a panasz elutasításának terhe mellett megszabott határidőn belül kell megfizetni.

Ehhez hasonlóan, ha az ügyész nem emel vádat a bíróság előtt, az áldozat „közvetlen idézést" (*citation directe*) bocsáthat ki a büntetőbíróság elé és büntetőeljárást, illetve polgári eljárást indíthat a vádlott/alperes ellen. Ilyen esetben a bíróság letétet írhat elő.

Részesülhetek-e költségmentességben az eljárás előtt és/vagy az eljárás folyamán? Akkor is, ha nem abban az országban élek, ahol az eljárás zajlik?

A korlátozott forrásokkal rendelkező személyek költségmentességben részesülhetnek, ilyenkor a tárgyalás során felmerült eljárási illetékeket és bírósági költségeket részben vagy egészben az állam viseli. . A legsúlyosabb bűncselekmények esetében a költségmentesség a források vizsgálata nélkül jár (lásd: az 1991. július 10-i 91-647. sz. törvény 9-2. cikkében található listát [*loi no 91-647 du 10 juillet 1991 relative à l'aide juridique*.]).
Ön akkor jogosult költségmentességre, ha francia állampolgár vagy európai uniós állampolgár, még ha nem is tartózkodik Franciaországban, illetve abban az esetben, ha szokásosan és jogszerűen Franciaországban tartózkodó külföldi állampolgár.
Egyes jogérvényesítést biztosító szervezetek, mint a jogi központok (*maisons de la justice et du droit*) vagy a jogi tájékoztató pontok (*points d'accès au droit*) ingyenes jogi tanácsadást nyújtanak és állampolgárságától függetlenül segítséget nyújthatnak az Ön számára a jogok gyakorlásával kapcsolatos alaki követelmények teljesítésében, valamint támogatást biztosíthatnak a bíróságon kívüli eljárások során.
Ugyanez érvényes az áldozatsegítő szervezetekre, amelyek többek között ingyenes jogi segítséget kínálnak.

Melyek azok az esetek, amikor a büntetőbíróság nem fogadja be, vagy elutasítja a kérelmemet?

A bíróság elfogadhatatlannak nyilváníthatja a büntetőeljárásban magánfélként történő elismerés iránti kérelmet, amennyiben a kérelem nem felel meg a feltételeknek, különösen, ha a bíróság úgy ítéli meg, hogy az adott személyt nem érintette az elbírálandó bűncselekmény. A bíróság egyidejűleg dönthet a büntetőügyben (bűnösség, szabadságvesztés és/vagy pénzbüntetés), valamint a polgári ügyben (kártérítés). A bíróság a polgári eljárásban később is határozhat, amennyiben úgy ítéli meg, hogy nem ismert valamennyi tény.

Fellebbezhetek-e az ilyen határozattal szemben, vagy rendelkezésemre áll-e egyéb jogorvoslati/jóvátételi lehetőség?

Amennyiben nincs megelégedve a bíróság határozatával, akkor felülvizsgálatot kérhet azon fellebbviteli bíróságtól, amelynek területén az elsőfokú bíróság található.

Amennyiben a bíróság megítélte számomra a kártérítést, hogyan biztosíthatom, hogy az erről szóló határozat az elkövetővel szemben végrehajtásra is kerüljön, és milyen segítséget kaphatok ennek biztosítása érdekében?

Amennyiben a kártérítés összegét a polgári bíróság vagy a büntetőbíróság megállapította, az áldozatnak követelése keletkezik az elítélttel szemben, aki adóssá válik. A követelés olyan jog, amelyet az áldozat érvényesíthet.
Az összegek behajtását érintő nehézség esetén a következő lehetőségek állnak rendelkezésre:
a bíróságtól fizetési meghagyás kibocsátását lehet kérni;
végrehajtót lehet igénybe venni, aki lefoglalást eszközölhet.
A SARVI a büntetőeljárás lezárását követően tud segítséget nyújtani az Ön számára a bíróság által megítélt kártérítés és kamatok (és a bírósági illetékekkel kapcsolatos költségek) behajtásában. E szolgálat egy adott összeget fizet az áldozat részére (amelynek mértéke a kiszabott ítélet mértékétől függ), és behajtja a fizetendő összeget az elítélttől. A SARVI ingyenesen és bizalmasan működő szolgálat.
A szolgálat olyan áldozatokkal foglalkozik, akik kisebb személyi sérüléseket, illetve egyes olyan típusú vagyoni károkat szenvedtek el, amelyeket a CIVI-k nem tudnak kompenzálni.
Ö akkor jogosult a SARVI támogatására, ha:
magánszemély, és a büntetőbíróság ítélete kártérítést, illetve esetlegesen az eljárási költségek részleges vagy teljes visszatérítését írta elő az Ön számára; nem jogosult a CIVI részéről kártérítésre; valamint
az elítélt a jogerős ítéletet követően két hónapon belül nem fizette meg a megfizetendő összegeket.
Amire jogosult:
Amennyiben igénye legfeljebb 1000 EUR: a teljes összeg.
Amennyiben igénye magasabb, mint 1000 EUR:
Ø az összeg 30%-a, de legalább 1000 EUR és legfeljebb 3000 EUR;
Ø behajtási támogatás, vagyis az Ön javára a SARVI hajtja be a fennmaradó fizetendő összeget az elítélttől. Negyedévente értesítik Önt az Ön javára tett lépésekről. Ebből következően ez az eljárás kizárja az Ön részéről a végrehajtó igénybevételét. A SARVI a jogszabályok által részére biztosított jogi eszközöket alkalmazza. Tevékenységét ugyanakkor korlátozza az elítélt fizetőképessége, aki éppen büntetés hatálya alatt áll.
A SARVI által fizetett rész rendezésére a teljes iratanyag kézhezvételétől számított két hónapon kerül sor.
Milyen határidőn belül kell benyújtanom igényemet?
Igényét a jogerős ítélet meghozatalát követő egy éven belül be kell nyújtania.
Amennyiben kártérítési igényét a CIVI elutasította, az elutasítás közlését követő egy éven belül kell a SARVI-hoz fordulnia.
Itt található a megtérítési igények formanyomtatványa. A jogi képviselet nem kötelező.
Az igényéhez csatolandó alátámasztó iratok listáját a formanyomtatvány tartalmazza, amelyet a következő címre kell megküldeni:

Fonds de Garantie - SARVI
TSA 10316
94689 VINCENNES CEDEX
A további részleteket lásd: https://www.fondsdegarantie.fr/sarvi/
A SARVI elutasíthatja az elítélttel szembeni behajtási igényt, illetve megtagadhatja annak elbírálását, amennyiben Ön nem felel meg a szükséges követelményeknek.

Utolsó frissítés: 05/11/2019

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.